

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om medling vid brott och i vissa tvister

Ärende

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om medling vid brott och i vissa tvister (RP 130/2024 rd).

Beredning i utskott

Utskottets betänkande: Lagutskottet (LaUB 10/2024 rd).

Beslut

Riksdagen har godkänt följande uttalande:

1. Riksdagen förutsätter att regeringen stärker och utvecklar stödet och tjänsterna för föräldrar och familjer samt personer som misstänks för eller är offer för våld i nära relationer samt hänvisandet till dessa tjänster och att regeringen ser till att stödet och tjänsterna för förebyggande och lösning av våld i nära relationer har tillräcklig finansiering.
2. Riksdagen förutsätter att regeringen följer hur förbudet mot medling vid våld i nära relationer tillämpas och fungerar samt vilka konsekvenser det har samt lämnar en utredning om saken till lagutskottet före utgången av 2028. Regeringen ska bland annat följa vilka konsekvenser förbudet mot medling vid våld i nära relationer har för offrens ställning och vilka erfarenheter offren har av lagändringen samt hur de tjänster som står till buds för dem som är misstänkta eller offer för våldsbrott i nära relationer räcker till, om dessa tjänster är tillgängliga på lika villkor, om resurserna för tjänsterna räcker till och hur hänvisandet till tjänsterna genomförs i praktiken. Konsekvenserna för barnen ska också följas. Dessutom ska regeringen följa de förändringar som i olika skeden av straffprocessen sker i behandlingen av och volymen på handläggningen av våldsbrott i nära relationer samt följa upp om de anslag som anvisats polisen, åklagarna och domstolarna är tillräckliga. Regeringen ska också följa konsekvenserna för medlingen vid våldsbrott i nära relationer i andra förfaranden än förfaranden enligt medlingslagen samt konsekvenserna för myndighetspraxis i fråga om sådan förlikning och för hur ärendena framskrider i straffprocessen.

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om ändring av lagen om medling vid brott och i vissa tvister

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om medling vid brott och i vissa tvister (1015/2005) 12 § 3 mom. och 13 § 2 och 3 mom., av dem 12 § 3 mom. sådant det lyder i lag 680/2015, samt
fogas till lagen en ny 3 a § som följer:

3 a §

Begränsningar som gäller medling vid brott mot närstående

Medling får inte ske i ett uppsåtligt brott som riktat sig mot en person som avses i 21 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen (39/1889) när det är fråga om

- 1) brott som innefattar våld,
- 2) sexualbrott enligt 20 kap. i strafflagen,
- 3) brott mot liv och hälsa enligt 21 kap. i strafflagen,
- 4) frihetsberövande enligt 25 kap. 1 § i strafflagen eller grovt frihetsberövande enligt 2 §, människohandel enligt 3 §, grov människohandel enligt 3 a §, olaga hot enligt 7 §, olaga förföljelse enligt 7 a § eller olaga tvång enligt 8 § i det kapitlet,
- 5) rån enligt 31 kap. 1 § i strafflagen eller grovt rån enligt 2 § i det kapitlet.

Det som föreskrivs i 1 mom. gäller också försök till ett brott som avses i det momentet, om försök är straffbart.

Med avvikelse från vad som föreskrivs i 1 mom. får medling dock ske i fråga om brott, om

- 1) åklagaren inte får väcka åtal för brottet om målsäganden inte anmäler brottet till åtal, eller
- 2) brottet har riktat sig mot en minderårig misstänkt vårdnadshavare eller släkting och det för brottet inte har föreskrivits strängare straff än böter.

12 §

Ersättning av statens medel

Institutet för hälsa och välfärd ska betala ersättningen i förskott till de tjänsteleverantörer som avses i 8 § 1 mom. Fördelningen av medlen baseras på invånarantalet i tjänsteleverantörens verksamhetsområde samt områdets areal och brottsligheten där vid utgången av året före det år som föregått finansåret. Invånarantalet baseras på årsstatistiken från befolkningsdatasystemet, arealen på Lantmäteriverkets årsstatistik över arealen på landområden och sötvattensområden och brottsligheten på Statistikcentralens årsstatistik över brott som är straffbara enligt strafflagen och som har kommit till polisens kännedom. Med finansår avses i denna lag det kalenderår som ersättning beviljas för. Institutet för hälsa och välfärd ska genom ett beslut fastställa den slutliga ersättningen till en tjänsteleverantör och den får vara högst lika stor som de faktiska kostnaderna för att ordna medlingsverksamheten.

Riksdagens svar RSv 153/2024 rd

13 §

Initiativ till medling

— — — — —
När det rör sig om ett brott enligt 3 a § 3 mom. 2 punkten får endast polis- eller åklagarmyndigheten ta initiativ till medling.

När en polis- eller åklagarmyndighet bedömer att ett ärende som den handlägger, i enlighet med 3 § 1 mom. är lämpligt för medling ska den upplysa den misstänkte och brottsoffret om möjligheten till medling och hänvisa dem till medling, om det inte är fråga om ett brott som enligt 3 a § inte kan bli föremål för medling. I fråga om minderåriga misstänkta eller brottsoffer ska informationen om möjligheten till medling också lämnas till vårdnadshavarna eller andra lagliga företrädare. När ärendet gäller en omyndigförklarad person som nått myndighetsålder ska informationen lämnas till både den omyndige och dennes intressebevakare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Trots vad som föreskrivs i 3 a § i denna lag får medling ske i ett brott som har riktat sig mot en person som avses i 21 kap. 16 § 1 mom. 2 punkten i strafflagen om initiativet till medling har tagits före ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors 10.12.2024

På riksdagens vägnar

talman

generalsekreterare